

- v souladu s aktuálně platnou reformou SOTC a vícestrannými jednáními každá dodatečná koncese vstoupila v platnost co nejpозději a v žádném případě nikoli před uplynutím doby aktuálně platného cukerního režimu, tj. nejdříve počínaje rokem 2015/2016;
- ustanovení, poskytující stále se navyšující trvalý procentní nárůst dováženého množství (tj. ta, která byla dohodnuta v dvoustranných dohodách mezi EU a Kolumbií s Peru a mezi EU a zeměmi střední Ameriky), byla z těchto dohod jako destabilizující faktor vypuštěna, nebo by měla být časově omezena jejich platnost. V každém případě by tato ustanovení neměla být předmětem žádné další dohody;
- byly společně brány v potaz účinné ochranné doložky a ustanovení o čistém vývozu, jako účinné nástroje pro odstranění tzv. „swapových obchodů“ (dovoz cukru nakoupeného na světovém trhu – hlavně z Brazílie – pro vlastní vnitřní spotřebu proti vývozu cukru tuzemské výroby);
- byla zavedena účinná a přísná pravidla původu zboží, která jsou nezbytná pro zabránění využívání mezer v dovozních předpisech. Cukr a výrobky obsahující cukr by měly být vždy vyčleněny z principu kumulace původu.

Je nutné opakovaně zdůraznit tyto důvody:

- Jakékoli další koncese udělované třetím zemím způsobí další restrukturalizaci průmyslu EU a ztráty zaměstnání (je všeobecně očekáváno, že každých dalších 100 tis. t cukru, které jsou dovezeny na trh EU, způsobí uzavření jednoho dalšího cukrovaru v zemích EU-15 a dokonce ještě více v nových členských zemích EU-12). Evropský cukrovarnický průmysl je průmyslem finančně náročným. Přinucením výrobců cukru redukovat výrobu cukru v krátkém období naruší její efektivitu a vedlo by k dalšímu zavírání cukrovarů se sociálními důsledky vyplývajícími z toho na venkově. Jednou zavřený cukrovar již v současnosti nelze znovu otevřít – jde o nevratný proces.
- Veškeré další koncese třetím zemím rovněž podkopávají země AKT/NRZ, přičemž jsou v rozporu s agendou rozvoje EU a poškodí ty země, které těží z dlouhotrvajících preferencí na trhu EU. Země AKT/NRZ již v současnosti vyvážejí důležitou část své produkce do EU (aktuálně je uplatňována bezpečnostní doložka na dovoz 3,5 mil. t cukru). V návaznosti na tyto dovozy země těchto bloků investovaly značné částky, aby se vyrovnaly s reformou SOTC poté, co využily výhody, kterou poskytl cukerní trh EU se sníženou kvótou.
- Cukerní bilance EU ukazuje na stabilní úroveň spotřeby v množství 16 mil. t v průběhu uplynulých deseti let a na to, že se nezvyšuje. I když by došlo k progresivnímu nárůstu spotřeby, mohlo by dojít k velmi omezenému nárůstu dovozu cukru pocházejícího ze zemí AKT/NRZ³.
- Cukr byl systematicky vyloučen z obchodních dohod, které již byly uzavřeny (viz např. nedávno Egypt a Izrael). Tedy přimnout neodůvodněnou změnu obchodní politiky EU garantující nové dovozní kvóty na cukr a výrobky s cukrem; obecně se uvažuje, že nejméně 90 % obchodních potřeb je nutné liberalizovat pro účely obchodních dohod tak, aby byly v souladu s WTO, přičemž zbytek může být zcela vyjmut, což by mělo být v případě cukru.

Josef Pojer, ČMCS

³ GR pro Zemědělství předpokládá nárůst dovozu cukru do EU ze zemí AKT/NRZ v příštím hospodářském roce o 300 tis. t.

Tisková zpráva CIBE

Evropští pěstitelé cukrové řepy k budoucnosti evropského řepářství

Zástupci osmnácti členských zemí CIBE (Mezinárodní konfederace evropských pěstitelů řepy) jednali 27. a 28. května 2010 v rumunském Brašově o udržitelnosti evropského řepářství a diskutovali o Společné organizaci trhu s cukrem (SOTC) jako součásti současné i budoucí Společné zemědělské politiky EU. Podle CIBE zůstává hlavním úkolem SOTC:

- zajistit rozumnou životní úroveň pěstitelů,
- udržet solidní a dobře fungující systém dodávek cukru,
- zachovat v Evropě vlastní výrobní kapacity cukru,
- stabilizovat trh s cukrem proti nebezpečí výkyvů.

Podle prezidenta CIBE, Jos van Campena, může být pěstování cukrovky v Evropě bráno jako vzor ekologické udržitelnosti. V posledních deseti letech dochází k trvalému zlepšování efektivitu pěstování cukrovky (růst výnosu a snižování nároků na vstupy). To společně s růstem produktivity průmyslu zajistilo dodávky vysoce kvalitního produktu za rozumnou cenu, stejně jako dodávky biopaliv, např. bioetanolu nebo bioplynu. Nová SOTC po roce 2006 přiblížila tržní cenu cukru světové, konkurenceschopnost evropského řepářství se po hluboké restrukturalizaci produkce cukrovky v Evropě výrazně zlepšila. EU produkuje 80 % své spotřeby cukru – importuje tedy 20 %, především z rozvojových zemí. Je tak dnes jedním z největších dovozců. Dováží více cukru, než např. USA (vyrábějí 85 % své spotřeby). CIBE proto považuje export za zásadní, je třeba jej zachovat i v budoucnu – také kvůli kolísání výnosů v důsledku klimatických změn.

Bilaterální dohody o volném obchodu vedou k poskytnutí širšího bezcelního přístupu třetím zemím na evropský trh, což není v souladu s cílem udržitelnosti evropského řepného sektoru, ani se zvýhodněními udělenými státům AKT/NRZ (africké-karibské-tichomořské/nejméně rozvinuté země). Takové dohody soustavně podkopávají restrukturalizaci evropského řepářského sektoru a vystavují jej nebezpečí. Nedává smysl, aby EU poskytovala přístup na trh zemím závislým na dovozu cukru, protože to v těchto zemích spouští SWAP mechanismus (dovoz cukru ze světového trhu pro vlastní spotřebu, zatímco domácí cukr je současně vyvážen), což má i negativní dopady na životní prostředí.

Co se týče nástrojů řízení SOTC, národní produkční kvóty, jejichž celková úroveň je nyní pod hladinou evropské spotřeby cukru, fungují jako efektivní nástroje pro zajištění bezpečnosti dodávek a pro ochranu před jejich výkyvy i před extrémní nestabilitou světového trhu s cukrem. Stabilita evropského trhu s cukrem musí dle CIBE zůstat klíčovou prioritou, aby se předešlo zhoubným, zbytečným a drahým krizím.

Současný model SOTC, společně s minimální cenou cukrovky a interprofesními dohodami řeší specifika dodávek řepy, roztržistěnost řepářů a nerovnováhu mezi pěstiteli a vysoce koncentrovanými výrobci cukru v EU. Pěstitelům poskytuje záchrannou síť a možnost uplatnit svou vyrovnávací sílu, reagovat na vývoj trhu a být chráněni před jeho extrémními výkyvy.

CIBE, 31. 5. 2010 (redakčně kráceno)